

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδρυτής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός 'Ακαδημίας 53 (μέσα στο 'Ακαδημαϊκό βιβλιοπωλείο).

Συνδρομή χρονιάτικη: Δρ. 20.

Βρίσκεται σ' όλα τα κιάκια κι πωλείται 40 λεπτά το φύλλο.

—Τὴν ἀντιπροσωπεία τοῦ «Νουμά» τὴν ἔχει τὸ **ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Ε. Κουκλάρα** (ὁδὸς 'Ακαδημίας 53, ἀντικρὺν στὴ Ζωοδόχο Πηγὴ). Ἐκεῖ γράφονται συνδρομητὲς, πουλιοῦνται περασμένα φύλλα κτλ. κτλ.

ΜΠΑΜΟΝΤΑΣ ΣΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ...

Ὁ «Νουμάς» μπαίνει, μὲ τὸ σημερινό του φύλλο, τριγλίζοντας κάπως, στὰ δεκαπέντε του χρόνια. Γνωριστὸς δεκαπενταετηρίδας κι αὐτός! Δὲν τὸ ξέρει ἂν θὰ ξεκολοιθῇ νὰ βγαίνει ταχτικά, οὔτε πάλι ἂν ἡ φτεινὴ χρονιά θάναί καὶ ἡ τελευταία του. Σὲ μιὰ τέτια ἀνόμοια καὶ ἀόριστη κατάσταση, ποῶς μπορεῖ νὰ μιλήσει μὲ βεβαιότητα; Ὡς τόσο ὁ ἐκδότης του θὰ προσπαθῇ νὰ βγάλει τὸ φύλλο ὅσο τὸ δυνατό συχνότερα — ἂν, ἐννοεῖται, αὐτὸ τὸ θελήσουν κ' οἱ συνδρομητὲς του, ποὺ λογαριάζοντας τοὺς κρίσιμους καιροὺς, δὲν πρέπει νάχουν τὴν ἀπαίτηση νὰ βγαίνει τὸ φύλλο ταχτικά, γιὰ νὰ πληρώσουν τὴ συνδρομὴ τους.

Ὁ «Νουμάς» θὰ κρατήσῃ τούτῃ τὴ χρονιά, ὅσο μπορεῖ, καθαρὸ φιλολογικὸ χαρὰ χτήρα. Ἀφοῦ ἡ σκέψη ἔχασε ὅπωςδὴποτε τὴ λευτεριά της στὶς μέρες μας καὶ παρεξηγῆται ἑλεεινὰ ἢ ἀτομικὴ γνώμη, πρέπει νὰ τὰ φέρει κανεὶς ἄγγιχτα τὰ λογῆς πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα καὶ νὰ σχολεῖται μόνο μὲ τὴ φιλολογία. Εἶναι μιὰ ὅαση κι αὐτὴ ἀνάμεσα στὶς μαῦρες μέρες ποὺ περνοῦμε.

Ἐνα τέτιο ξεκούρασμα πνευματικὸ θὰ παύσῃ νὰ δίδῃ φέτος στοὺς φίλους του ὁ «Νουμάς» κι ἂν ἡ φτεινὴ του ἡ χρονιά, ὅπως τὸ λογαριάζει, θάναί κ' ἡ τελευταία, τότε θάχει καὶ δικαίωμα νὰν τὸ χαίρωνται πῶς κλείνει ἔτσι, φιλολογικὰ, τοὺς δεκαπεντάχρονους ἀγῶνες του.

Δ. Π. Τ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Μὲς στὸ θαμπὸ στενόμακρο θάλαμο δυὸ σειρὲς ἀπὸ σιδερένια κρεβάτια, στετασμένα μὲ κοινὰς στρατιωτικὰς κομβέστες· καὶ κατὰ πρόσωπον ἑστῶντα καὶ γλῶσσά σὰ χῶμα· καὶ κατὰ στόματα μισανοιγμένα· κ' ἄλλα μάτια κλειστά, κ' ἄλλα ὀρθόνοιχτα καὶ κατὰ βυθίς ἀνασασμοί· καὶ κατὰ οὐχέλητ' ὀρθομαί, σὰ νὰ σέρναν καίτον μακριὰ τὴς βαριᾶς ἀλλοσίδης τῆς ζωῆς ἢ σὰ νὰ προνύξαν καίτον κορμούς ἀπὸ χοντρά δέντρα μὲ τὸ πρῶνι τῆς Μοίρας. Καὶ παντοῦρ μὲ μωροδιὰ ἀπὸ φαρμακεῖο.

Στὴ μέση κρεμασμένη ἀπ' τὸ ταβάνι μιὰ λίξη γκαζιού ἀπλώνει ἀπαλὰ γύρω τοῦρῳ ἓνα γλῶσσό λευκὸ φῶς σὰν ἀγάπη μάννας· καὶ σὰ χαμόγελο μικροῦ παιδιοῦ.

Βήματα βοιβά, ὀμιλίες ψιθυριστές, καίτον καίτον μιὰ φωνὴ ποὺ ξεχάστηκε κ' ἄφησε δυὸ λέξεις νάχουν στοῦνε σὰ σ' ὄνειρο καὶ σὰν ἡχὸ ἀπὸ πέτρα, σὰ γόημα ἢ σὰ βογγητὸ — κατὰ λόγια κοιμητιαστά — κατὰ λόγια παράξενα.

Ὁ Πέτρος κείται ξαπλωμένος μακριὰ μακριὰ στὸ κρεβάτι τῆς κόρης. Κάτι εἶπε — ὄχ, μίνα μου, εἶπε, ἢ κατὰ τέτοιο· καλὰ δὲν ἀκούστηκε. Ὅμως ἡ Νοσοκόμα μὲ τὴν ἄσπρη ποδιὰ καὶ τὸ χοντρό, σὰν ἀντρίκιο πρόσωπο, ἦρθε κοντά του. Τὰ βήματά της βοιβά καὶ βαριά. Τὰ ματόφροντά της σὰ νὰ λέγανε: «ὦ, ἔχουμε ἰδεῖ πολλά, ἔχουμε τόσα πολλά, — καὶ τί δὲν ἔχουμε!» Τὸ στόμα της μ' ἓνα μικρὸ χαμόγελο σὰ νάλεγε: «Καὶ ὅμως...»

Καὶ ὅμως ὁ Πέτρος θάχε πυρετό. Ὁ φτωχὸς ὁ Πέτρος! Τὸ πρόσωπό του, τ' ἀχνὸ σὰ χῶμα, εἶχε κάνει δυὸ βυσινιᾶς βοῦλες σὰ δυὸ δεκάρες, σὰ δυὸ πεταχτά, κοκκαλιάρικα μάγουλά του, λίγο πάρα κάτω ἀπ' τὰ βαθουλὰ, στεγνά του μάτια ποὺ γιάλιζαν παράξενα καὶ ποὺ ἀνοικοκλείνανε μὲ δυσκολία.

Ἡ Νοσοκόμα τοῦ εἶπε, δίνοντάς του, ἓνα ποτήρι:

— «Πιὲ το αὐτό, Πέτρο. Θὰ σοῦ κάνει καλό!»

Ὁ Πέτρος τὸ πῆρε μὲ τ' ἀδύνατα χέρια του κ' εἶπε:

— «Εὐχαριστῶ, κυρὰ Μαρίκα μου, καλὸ νᾶχεις». Κι ὕστερα ἐξακολούθησε :

«Ὅμως ἦταν πικρό. Καὶ σὰ νὰ κάνει κοιμητιά ζέστη ἐδῶ μέσα. Νά, ἐδῶ στὰ μάτια μὲ καίει. Τὸ φῶς λέω πὼς μὲ πειρῖζει — Ἄν μὲ πονάει ; Τώρα ὄχι καὶ τόσο. Νά, βαρὺ τὸ νιώθω — ἓνα βάρος. Ὁ-στόσο νὰ περπατήσω βέβαια δὲ θὰ μπορέσω. Σακά της !... Τὰ παιδιά μου θὰ μὲ κοιτάζουν βουβὰ κα-θλιμένα : ὁ πατέρας ! Κλαῖτε ; Ἔ! ὁ πατέρας σα-κάτης ! Δὲν εἶναι τίποτα...

«Ἦταν ἓνα δαιμονισμένο μπάμ ! μπούμ ! — Σκο-τωμός ! — Ἦρθανε, λέει, νὰ μᾶς πάρουν τὰ ὄπλα μας οἱ Φράγγοι ! Ποιανὸς θὰ πάρουνε, λέει, τὰ ὄπλα ; Εἴμαστε φτωχοὶ καὶ μικροί, δὲ σοῦ λέω, μὰ εἴμαστε τίμιοι καὶ φιλότιμοι. Ὅχι λοιπόν, τὰ ὄπλα μας δὲ μᾶς τὰ παίρνετε ! Εἴμαστε Ρωμιοὶ κι' εἴμαστε πε-ρήφανοι γι' αὐτό. Σᾶς τῷπαμε ὀρθὰ κοφτά : τὰ ὄπλα καὶ τὰ κανόνια δὲ σᾶς ; τὰ δίνουμε ! Σᾶς τῷπε κι' ὁ Βασιλεὺς μας, ὁ λεβέντης. Σᾶς τῷπε κι' ὁ κόσμος ὅλος. —

«Ἀκούστηκε ποτὲ στὸν κόσμο νὰ πεῖ ὁ Ρωμιός : «πάρτε τὰ ὄπλα μου ;» Ποῦ ἀκούστηκε ποτὲ νὰ πεῖ ὁ Ρωμιός : «φοβᾶμαι καὶ τὰ παραδῶν» ;... Μολὼν λαβέ ! — ἔτσι ἔγραφε στὴν ἐφημερίδα. Εἶναι ἀρχαῖο αὐτό. Πάντοτε ἐμεῖς ἔτσι εἴμαστε, Κυρὰ Μαρίκα μου : παλικάρια ! — Ἐξέρεις τί πάει νὰ πεῖ «μολὼν λαβέ», Κυρὰ Μαρίκα ; Ἐλα νὰ μοῦ τὰ πάρεις, πάει νὰ πεῖ, σὰ σοῦ βαστάει ! Ἐλάτε νὰ μᾶς τὰ πάρετε μονάχοι σας, φωνάζει ὁ Κωσταντῖνος. Κι' ὅλος ὁ κόσμος τρέχει στὸ στρατόν ! — Ἐχ ! — εἴμαστε μι-κροὶ δὲ σοῦ λέω, ὅμως θὰ μᾶς σκοτώσουνε πρῶτα, κι' ὕστερα...

Ἡ φωνὴ τοῦ ἀρρώστου, ἀνήμερη στὴν ἀρχή, δυνάμωσε ἀγάλλια ἀγάλλια. Γρήγορα-γρήγορα μιλοῦσε καὶ χωρὶς σειρά. Ὅμως οἱ τελευταῖες λέξεις εἰπωθή-καν ἔτσι βραχνῆς καὶ μὲ τέτοιο πάθος, ποῦ ὁ Πέτρος φάνηκε πὼς κουράστηκε. Ἡ Νοσοκόμα τοῦπιασε τὸ χέρι :

«Μὴ μιλάς, μὴ στενοχωριέσαι, Πέτρο», τοῦ εἶπε. «Ὁ γιατρός εἶπε πὼς δὲν κάνει νὰ στενοχωριέσαι. Θέλεις λίγο νερό ;»

«Νὰ μιλάω—ναί, συμπάθησέ με—ναί, δῶσ' μου λιγάκι νερό — ὅμως νὰ λείψουν καλύτερα ἐκεῖνα τὰ γύλατα. — Δὲν πεινάς, Πέτρο ; — Ὅχι, δὲν πεινάει ὁ Πέτρος. — Καὶ νὰ μὴ στενοχωριέσαι, Πέτρο ! — Καλά, οὔτε καὶ νὰ στενοχωριέμαι. —

«Δῶσ' μου, λέει, τὸ ντουφέκι σου ! Τί νὰ στενο-χωριέμαι ! Ἐμπρὸς λοιπόν, ἔλα νὰ τὰ πάρεις ! — Ἐγὼ νὰ στενοχωρεθῶ ! χμ ! ἀστεῖο πρᾶμα κι' αὐτό ! Ὁ Πέτρος, κυρὰ μου, δὲ στενοχωριέται : ἔλα καὶ πάρτα ! Δυὸ λέξεις καὶ τελείωσε. Κι' ὕστερα : μπάμ ! μπούμ ! μπίμ ! καὶ πάει λέοντας. — Πάρτε τα τὸ λοιπόν ! Δὲ στενοχωριέμαι καθόλου. Ὁ Πέτρος, Κυρὰ Νοσοκόμα,

δὲ στενοχωριέται καθόλου. Μπάμ ! μπούμ ! μπίμ !... Φτωχὸς ἄνθρωπος εἶμαι. Κάθε μέρα στὸ στενὸ μα-γαζί, ἀπ' τὴν ἀύγῃ ὡς τὸ βράδι. Τάκ ! τοῦκ ! καρ-φῶνω τίς μετξεσόλες—καὶ δὸς του τὸ σουβλί !

«Καὶ τίς Κυριακὲς ἀκόμα—κλειστὸ τὸ μαγαζί, δὲ σοῦ λέω—ὅμως ἀπὸ μέσα ὁ Πέτρος, τάκ ! τοῦκ ! καὶ δὸς του τὸ σουβλί. Ὡστόσο τυραννισμένη ζωή. Τάκ ! τοῦκ ! πρῶτὶ βράδι, γιὰ τὰ παιδιά γιγρεύουν ψωμί. Ἐξέρεις μιάδης, τί θὰ πεῖ ψωμί τῶν παιδιῶν, Κυρὰ Μαρίκα μου ; Ψωμάκι θὰ πεῖ ! — Ὅμως γιὰ νὰ στενοχωρεθῶ ; Καθόλου μάλιστα. —

«Μηδὲ σὲ πανηγύρια ὁ Πέτρος σου, μηδὲ καὶ σὲ γλέντια ὁ Πέτρος. Μόνε τάκ ! τοῦκ ! γιὰ τὸ ψωμάκι τῶν παιδιῶν... ἔ, καὶ κάνα τσιγάρο—καὶ δῶ καὶ καὶ καὶ κανένα κρασάκι, κι' ὁ κόσμος ὅλος. Πρῶτὶ βράδι δουλιὰ — Ὅμως τὰ ὄπλα δὲν τὰ δίνουμε. Εἴμαστε Ἕλληνες ! Πατρίδα λές, καὶ γεμίζει τὸ στόμα σου, καὶ τὰ σωθικά σου ὅλα λατταροῦνε !...

«Ὅλη τὴν ἡμέρα, ποῦ λές, σκινημένος στὴ δου-λιά' μὰ εἴμαστε ἄντρες, Κυρὰ Μαρίκα, κι' ἡ Πατρίδα θέλει τὴν τιμὴ της, γιὰ νὰ ζήσουμε καὶ μεῖς, ἀλλιῶς χίλιες φορὲς καλύτερα νὰ πεθαίνει κανένας. — Κι' ὅταν πηγαίνεις νὰ σκοτωθεῖς, συλλογιέσαι τὰ παιδιά ποῦ θέλουνε ψωμάκι, κι' ἐκεῖνῃ τῇ δόλῃ τῇ γυναίκα σου — Τάχα μου τί χρωστáει κι' αὐτὴ, νὰ μείνει ἐρημ-στοὺς πέντε δρόμους μὲ τρία παιδιά ! — κι' ἀκόμα συλλογιέσαι τὸ γλυκὸν ἀέρα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς — γιὰτί, μὴ θαρρεῖς, ἡ ζωὴ πάντα γλυκιὰ εἶναι. Ὡστόσο γιὰ τὴν Πατρίδα ἔ' ἀποχωρετáς ὅλα μὰ καὶ καλὴ ! — Προστάξανε : ἀρχίσате πῦρ» — πᾶνε ὅλ' αὐτά, ξεχάστηκαν. Σκοπεύεις καλὰ ; τραβᾷς καλὰ στὸ σημάδι ; — ὅλα τ' ἄλλα εἶναι κουραφέξαλα. Τιμὴ, δίκιο, κι' ἡ ζωὴ σου ἀκόμα ὀλάκερη εἶναι κουραφέ-ξαλα δίχως τὴ γροθιά σου σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Σοῦ βαστάει, λέω, νὰ σημαδεύεις δίχως νὰ τρέμουν τὰ χέρια σου; ξέρεις νὰ πεθάνεις ὅταν πρέπει ;... Ἀσταλέ-νια καρδιά πρέπει νάχει κανένας ! — Καὶ τὸ ψωμάκι ; θὰ μοῦ πεις, τὰ παιδιά ; ἡ γυναίκα σου ; ἡ ζωὴ ποῦ-ναι πάντα τόσο γλυκιὰ ; — Πατρίδα ! σοῦ λέω κι' ἐγώ, καὶ βροντολογáει ὁ Κόσμος ἀπὸ τίς ντουφεκιές !»

Τὴ λέξη «Πατρίδα» τὴν εἶπε ὁ ἀρρώστος μ' ἓναν τέτοιο τρόπο, ποῦ ἡ Νοσοκόμα τρόμαξε κι' ἐνίωσε μιὰν ἀνατριχίλα νὰ ξεκινάει ἀπὸ πίσω ἀπὸ τ' ἀφτιά της καὶ σέρνεται στὴ ράχη της σὰ σχολόπετρα ἴσαμε τὰ νεφρά της.

«Σώπα, Πέτρο !» τοῦ εἶπε.

Κι' ὁ Πέτρος σῶπασε κι' ἄρχισε σιγί, σιγὰ νὰ μιλάει, καὶ τὰ δάκρυα κινῶσαν μαλακά, μαλακά κι' ἔβρεχαν τ' ἀξούριστο πρόσωπό του...

Πατρίδα ! — αὐτὴ ἡ λέξη εἶχε γεμίσει ὀλάκερο τὸ θάλαμο. Κι' ἀπ' τὴ λύρα τοῦ γκαζιού, στὴ μέση, χονότανε ἀπαλὰ γύρω τριγύρω ἓνα γλυκὸ λευκὸ φῶς

σάν ἀγάπη μάννας καὶ σὰ χαμόγελο μικροῦ παιδιοῦ. Καὶ οἱ ἀνισσασμοὶ καὶ τὰ ρυθμικὰ ροχαλιτὰ καὶ βογγητὰ τῶν ἀρρώστων θαρροῦσες ποὺ λέγαν καὶ ξαναλέγανε σιγὰ, σιγὰ, σ' ὅλους τοὺς τόνους, δίχως διακοπὴ : « Πατρίδα! —

Μιά βαθειά, πονετικὰ θλίψη γέμισε τὸ στήθος τῆς Κυρὰ Μαρίας. Μ' ἓνα κίνημα μητέρας ἐσκυψε καὶ τοῦ χαιδεψε τὰ μαῦρα καὶ ἀχτένιστα μαλλιά, καὶ τοῦτε :

— « Μὴ στενοχωριέσαι, Πέτρο ! Δὲν πρέπει νὰ στενοχωριέσαι. Εἶπε δ' ἡ γιαντὸς νὰ μὴ στενοχωριέσαι ».

Ὁ Πέτρος τήνε κοίταξε κατὰματα :

— « Δὲ στενοχωριέμαι. Γιατὶ νὰ στενοχωρηθῶ ! »

Ἡ Νοσοκόμα τοῦ χαμογέλασε καὶ τοῦτε πάλι :

— « Μὴ βάνεις, Πέτρο κακιὲς σκέψεις στὸ κεφάλι σου, νὰ χαρεῖς ! » — καὶ ἔκανε νὰ φύγει.

Μὰ ὁ Πέτρος τὴν ξανάκραξε :

— « Για νὰ σοῦ πῶ κάτι, Κυρὰ Μάρια ! Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος στὴν πέρα γωνιά, » τῆς εἶπε δείχνοντας μὲ τὸ χέρι, « τὸν ἀκούω τώρα τόσην ὥρα ποὺ βογγαῖ σιγὰ, σιγὰ καὶ λέει ὁλόένα κάτι τί, » μὰ δὲν μπορῶ νὰ τὸν ἀκούσω τί λέει — ὅμως θάναυ λαβωμένος βαριά ! »

« Εἰ ; θάναυ πολὺ βαριά γτυπημένος, Κυρὰ Μάρια ».

— « Γάλλος εἶναι, Πέτρο », τοῦ ἀπεκρίθηκε κείνη, « μὴν κάθεσαι καὶ στενοχωριέσαι ! Εἶναι ἓνας Γάλλος ναυτὴς, παιδὶ πρῶμα ἀκόμα, καὶ ὅλο τὴ μητέρα του φωνάζει. Ποῦ τάχα νὰ βρίσκεται τώρα ἐκεῖνη ! — Ὁῦον ! — στὴν ἄλλην ἄκρῃ τοῦ κόσμου ! Ὅλο τήνε φωνάζει : Μαιμιά, λέει, καὶ κλαίει. Εἶναι βαριά πληγωμένος, πέρα καὶ πέρα τὸν ἔχει ἡ σφαῖρα περασμένην — « διαμπερές » — Μὰ νὰ μὴν κάθεσαι καὶ στενοχωριέσαι, Πέτρο. Γάλλος εἶναι, δὲν εἶναι δικός μας. Κῦταξε, Πέτρο, νὰ κοιμηθεῖς κομματάκι ... Ὅλο καὶ τὴ μητέρα του γυρεύει »

Ὁ Πέτρος ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ εἶπε σιγὰ :

— « Ὁχι, δὲ στενοχωριέμαι. Ἐτσι σ' ἀρώτησα — εἶναι Γάλλος, εἰ ; Κι' ὅλο τὴ μάννα του γυρεύει ... Ἐχ ! τί μᾶς κάνουνε τ' ἀπίστα σκυλιά — ».

Ἀνοίξε πάλι τὰ μάτια :

« Φονκαρὰς καὶ αὐτός, Κυρὰ Μάρια μου, τί νομίζεις ! Τί τοῦτανε γραφτὸ καὶ αὐτοῦν, νάρθει νὰ σκοτωθεῖ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴν Ἀθήνα ! Ὅμως ἔξερεις, Κυρὰ Μάρια ; Καμιὰ φορὰ λέω ποὺ καὶ αὐτοὶ γιὰ τὴν Πατρίδα σκοτώνονται, γιὰ τὴ δική τους βέβαια τὴν Πατρίδα. Πόλεμος βλέπεις ! Μὰ πάλι γιὰ ποῦ λόγος νὰ μᾶς ἔχουν ἐδῶ ; —

« Ὅμως τόνε πρόσταξε καὶ αὐτὸν ἡ Πατρίδα του. Τοῦτε : « Θέλω νὰ πᾶς ἐκεῖ », καὶ αὐτὸς πῆγε. Μὴ δὲ θὰ πῆγαινα καὶ ἐγώ, ἂν ἤμουνα στὴ θέση του ; — Δὲ σοῦ λέω, πῶ ἀνόμεχτα θὲ ν' ἀφίνα βέβαια τὸ σουβλί μου γιὰ μιὰ τέτοιαν ὑπόθεση ! μὰ σάν τὸδελε ἡ Πατρίδα — »

Ὁ Πέτρος σταμάτησε καὶ ἀφιγχεράστηκε τὰ βογγητὰ ποὺ ῥοχόντουσαν ρυθμικὰ ἀπ' τὴν ἄλλην ἄκρῃ τοῦ θαλάμου.

« Ἡ Πατρίδα ! Για τὴν Πατρίδα καὶ αὐτοὶ ! Ὅλοι γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ ὅλα γιὰ τὴν Πατρίδα ! — Ὅμως τί φταίει καὶ αὐτός ; Ὅλο τὴ μαμά του φωνάζει, εἶπε. Τὸ φτωχὸ παιδί ! Ἐξερεις, Κυρὰ Μάρια, λέω ποὺ καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος εἶναι, ὅπως καὶ ἐμεῖς. Τάχα μου τί Τώρα γιατί σκοτωνόμαστε, θὰ μοῦ πῆς, ποιὸς φταίει ; — Ἐκεῖνοι ποὺ τότε στείλανε δῶ

κάτω φταῖνε. Αὐτοὶ καὶ κανένας ἄλλος ! »

Συλλογίστηκε λίγο μισοκλείνοντας τὰ μάτια.

« Π' ἀντίθετά τοὺς αὐτοὺς ποὺ τότε στείλανε ! Ὅμως δὲ βαριέσαι, Κυρὰ Μάρια μου, ἔτσι ἦτανε πάντοτε ὁ κόσμος ! Τάχα καὶ ἂν δὲν ἦταν αὐτοὶ, δὲ θὰ βρισκόντουσαν κάποιοι ἄλλοι νὰ τότε στείλουνε ; Αὐτὴ ἡ δουλιὰ γίνεται τώρα ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ ἔγινε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον. Αὐτοὶ οἱ κάποιον πάντοτε βρίσκονται, καὶ δὲς του καὶ πόλεμοι γίνονται. Σκοτωθῆτε, λένε, καὶ δὲς του σκοτώνονται οἱ ἄνθρωποι. Ποιὸς τοὺς στέλνει νὰ σκοτωθοῦνε — τρέχα γυρεύει Ὅμως ὁ Θεὸς μονάχα ἔχει τί πρέπει νὰ γίνεται, καὶ ὅ,τι γίνεται, μὲ τὸ θέλημά του γίνεται. Αὐτὸ δὲ θέλετε τώρα, νὰ λέμε στὸ Θεό : « Μὴν τὸ κάνεις ἔτσι, μόνε ἄλλως ». Ὅμως γίνεται τίποτα δίχως τὸ θέλημά του ; Κάθησε νὰ λογαριάζεις τώρα ! — Φαντάσου νὰ περαιοποιήμαστε γιατί δὲν ἔχουμε καὶ μεῖς φτερά νὰ πετοῦμε ἢ γιατί ἡ θάλασσα κάνει φουρτοῦνες καὶ ὁ κερμανὸς σκοτώνει. Τὸ θέλημα τοῦ Παντοδυνάμου — καὶ τελειώσε. Ὅλα τ' ἄλλα εἶναι κορυαφέζαλα. Ὅ,τι γίνεται, πρέπει νὰ γίνεται, ἄλλως δὲ θὰ γινότανε. Κῦτσε τώρα σὺ νὰ συλλογιέσαι πὼς τὰ ποιητὰ δὲν ἔπρεπε νὰ πετοῦνε ! Κουταμάρες καὶ τίποτ' ἄλλο ».

Ἀνασηκώθηκε λίγο καὶ ἔκανε μιὰ κίνηση πόνου, καὶ ὕστερα ἐξακολούθησε :

« Μαιμιά, λέει, μητέρα — ἔ, τὸν καφερό, τί τοῦτανε γραμμένο ! Τάχα μου θὰ ζήσει τοὺλάχιστον νὰ τὴν ξαναῖδε ! Κοίτα, Κυρὰ Μάρια μου, νὰ τάνε γεμῖνε τὸ δόλιο. Τί φταίει τάχα μου καὶ αὐτός ; Μπορεῖ καὶ νάναυ καλὸτατος ἄνθρωπος. Πῆς του καὶ σὺ τοῦ γιανοῦ νὰ τότε γεμίει. Θάναυ θεάρεστο

« Ἐξερεις, Κυρὰ Μάρια, ἐγὼ εἶχα γνωρίσει μιὰ φορὰ ἓνα Γάλλο. Καθότανε στὴ γειτονιὰ μου. Ἐ, θὰ μὲ πιστέψεις ; — ἦταν ἓνας καλὸτατος ἄνθρωπος. Σάν καὶ ἐμᾶς μαθεῖς, μὲ τὴ γυναῖκα του, μὲ τὰ παιδιὰ του. Ἐμπαινε στὸ μαγαζὶ νὰ μοῦ φέροι τὰ παλουτῖα του γιὰ κἀνα διόρθωμα, τίποτε μετρώσεις : Καλημέρα, κύριε Πέτρο, μοῦκανε — ἔτσι μιλοῦσε ! ῥὸ νὰ πῆ δὲν μπορούσε. Παράξενη γλῶσσα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Κύριε Πέτρο, μοῦλεγε. Τέτοια εὐκόλη γλῶσσα ἢ δική μας καὶ νὰ μὴ μπορούνε νὰ τήνε μιλοῦννε σπουδᾶ ! — Τέλος πάντων ! — Σοῦ λέω πὼς ἦτανε πολὺ καλὸς ἄνθρωπος. Εἶχε μιὰ μυτούλα σὰ μιὰ πατατίτσα, καὶ ὅλο γελοῦσε, καὶ ὅλο ἓνα βιβλίο κρατοῦσε στὸ χέρι του : Καλημέρα, κύριε Πέτρο, μοῦ φώναζε περνώντας ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ μαγαζὶ, καὶ γελοῦσε : Ὅμως τί φταίει καὶ αὐτοὶ ! Σάν τρέχεις γιὰ τὴν Πατρίδα, ἀρπάξεις ἓνα τουφέκι, καὶ τελειώσε. Ὅ,τι αὐτὴ πῆ ! — Μπίμ ! μπούμ ! μπίμ ! — ὅλα τ' ἄλλα εἶναι κορυαφέζαλα.

« Ἐγὼ ποῦ σοῦ λέω, οὔτε κόττα δὲν μπορῶ νὰ σφάξω, ὅμως γιὰ τὴν Πατρίδα ὅλα μπορῶ νὰ τὰ κάνω. Ἡρθε, λέει, καὶ τοῦ λόγου του νὰ μᾶς πάρει τὰ ὅπλα — μπάμ ! λοιπὸν καὶ πάστον κάτω : γραφτὸ του ἦτανε. Ὅμως τί φταίει καὶ αὐτός ; Ἀς ὁφάνται αὐτοὶ ποὺ μᾶς τὸν ἔστειλαν ἐδῶ ! — Τί γυρεύεις, κύριε, στὸν ξένο τόπο ; Αὐτὸ εἶναι ἄδικο πρῶμα, ὅμως ἐγὼ μονάχα τὸ δικό γυρεύω, καὶ ἔξω νὰ πεθαίνω γιὰ τὸ δικό. Ὁ ἄνθρωπος, λέω, πρέπει νάναυ γενναῖος καὶ περήφανος, καὶ νὰ ἔχει νὰ πεθαίνει γιὰ τὸ δικό. Ἀλλιῶτικα δὲν εἶναι γιὰ τούτῃ τὴ ζωὴ, — νὰ πεθαίνει καλύτερα.

« Εἶπες πὼς εἶναι βαριά λαβωμένος. Ὁ Θεὸς νὰ τότε λυπηθεῖ, καὶ νὰ λυπηθεῖ, λέω, καὶ τὴ καφερὴ τὴ

μάννα του. Ξέρεις τί βάσανο είναι τὸ παιδί, Κυρά Μαρία μου; Βάσανο καὶ λαχτάρα ἀτελείωτη...
 Ἐμεινε λίγην ὥρα μὲ τὰ μάτια πρὸς τ' ἀπάνω, κοιτάζοντας τὸ ἀσβεστωμένο καὶ καταραγισμένο ταβάνι, —κι' ὕστερα πρόσθεσε:

«Ὁ Θεὸς νὰ τόνε λυπηθεῖ καὶ νὰ τόνε συχωρέσει —καὶ νὰ συχωρέσει κι' ἐμένα. Ποιὸς ξέρει τάχα; —μπορεῖ, λέω, κι' ἐγὼ νὰ τὸν ἔχω σκοτώσει; Ὅμως τί φταίει κι' αὐτός; Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς λυπηθεῖ καὶ νὰ μᾶς συχωρέσει ὅλους. Πολὺ κακὸς εἶναι ὁ κόσμος ὡστόσο! Ὅμως ὁ Θεὸς ξέρει τί πρέπει νὰ γίνεται,...

«Καμιά φορά συλλογιέμαι πὼς στὸ τέλος θὰ μᾶς λυπηθεῖ κι' ὁ Θεός, καὶ θὰ γίνεῖ ὁ κόσμος μιὰ φορά κομμάτι καλύτερος. Ὁ καθένας, νὰ ποῦμε, νὰ ζεῖ στὸν τόπο του, δίχως νάρχεται ὁ ἄλλος νὰ τόνε ταραξεί. Ποιὸς ξέρει; Ἴσως καὶ νὰ γίνεῖ καὶ πιὸ εὐκολὴ μιὰ μέρα ἡ ζωὴ. Νὰ λείπει ἐκεῖνη ἡ ἀδιάκοπη δουλιὰ, τάχα! τοῦκ! πρωὶ βράδυ. Νὰ λείπει κι' ἐκεῖνη ἡ ἀδιάκοπη λαχτάρα γιὰ τὸ ψωμί... Ἐχ! ποιὸς ξέρει!... νὰ μᾶς λυπηθεῖ κομμάτι κι' ὁ Θεός... Ὅμως τὰ ὅπλα δὲν τὰ δίνουμε. Ἄς πεθάνουμε πιὸ καλά...»

Τὸ πρόσωπο τοῦ Πέτρου εἶχε γίνεῖ τώρα πιὸ κίτρινο. Οἱ κόκκινες βούλες εἶχανε φύγει ἀπὸ τὰ μάγουλά του. Τὰ μάτια του κλειστήκανε βαριά.

Ἡ Νοσοκόμα ἔφυγε σιγά, σιγά κουνώντας τὸ κεφάλι. Ὅμως ὕστερ' ἀπὸ λίγο ξαναγύρισε κάπως ἀνησυχὴ καὶ τότε κύτταξε: Ὁ Πέτρος ἦταν ἀγκυρὸς σὰ λείψανο καὶ ἥσυχος, μὰ τὸ στήθος του ἀνεβοκατέβαινε σιγά, σιγά, κι' ἓνα χαμόγελο εἶχε ζωγραφιστεῖ στὸ στόμα του. Κι' ἡ Νοσοκόμα ξανάφυγε.

Κοιμάται ὁ Πέτρος! Σιγά! νὰ μὴν ξυπνήσει ἀπ' τὸ γλυκό του τῆνερο. Σὲ μιὰ χώραν ἀνθρώπαρη καὶ δροσερὴ ταξιδεύει, ὅπου οὔτε πόλεμοι κι' οὔτε πάθια ταραξοῦνε τὸν ἄνθρωπο. Ὅπου ἡ φτώχεια εἶναι πράγμα ἀγνωστο. Ὅπου τὰ φαρμακερὰ βοτάνια τῆς ψευτιάς καὶ τοῦ μίσους δὲ φυτρώνουν. Ὅπου εἶναι ὅλοι ἀδέρφια κι' ὅλοι τίμιτοι καὶ ὅλοι δίκαιοι καὶ ὅλοι ἐλεύτεροι: Τοξιδεύει γλυκὰ στὴν ὄνειρεμένη πολιτεία τῆς Ἀγάπης. Σ' ἔναν τόπο φωτεινὸ, τέπο γλοερὸ, τόπον ἀναπαύσεως, ἔνθα ἀπέδρα πᾶσα ὁδύνη, λύπη καὶ στεναγμός....

Μέσα στὸ στενόμακρο θάλαμο, στίς δυὸ σειρὲς ἀπὸ σιδερένια κρεβάτια, κοιμοῦνται τώρα τὰ λαβωμένα παιδιά, γλυκὰ, καὶ λησμονοῦνε. Καὶ μιὰ μυρωδιά ἀπὸ φαρμακερὸ εἶναι σκορπισμένη στὸ θαιπὸν ἀέρα, ποὺ ἀνασαίνουν. Καὶ οἱ ἀνασασμοὶ καὶ τὰ ρυθμικὰ ροχαλητά τους θαρρεῖς πὼς ἔχουν καὶ ξαναλένε σ' ὅλους τοὺς τόνους καὶ χωρὶς διακοπὴ: «Πατρίδα» — Ἐνῶ ἀπ' τὴ λύρα τοῦ γκαζιῶ, στὴ μέση τοῦ θαλάμου ἀπλώνεται τριγύρω ἓνα γλυκὸ λευκὸ φῶς σὰν ἀγάπη μάννας καὶ σὰ χαμόγελο μικροῦ παιδιοῦ.

Ἀθήνα, Χριστούγεννα τοῦ 1916.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΗΩΔΕΙΟ Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
 (Σταδίου 42) ἔβγαλε σὲ βιβλίο, τὰ ἔκτυπωμένα
 στὸ Νουμά:

ΟΘΕΛΛΟΣ τοῦ Σαῖπης (μετάφρ. Κ.
 Θεοτόκη δρ. 1,50.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ, κοινωνιστικὸ ρο-
 μάντζο τοῦ Κώστα Παρορίτη, δρ. 2,25.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΗ

Φίλε «Νουμά».

Ἐπειδὴ ἐγέννησε παραξήγηση ἡ μελέτη μου γιὰ τὸ «Δεκατρισύλλαβος» καὶ τὰ σημειώματά μου ποὺ δημοσιεύονται στὸ περιοδικὸ «Νέα Τέχνη», βιάζομαι νὰ δηλώσω ὅτι,

Οἱ ἀντίληψές μου δὲν εἶναι ἁρμονισμένες μὲ τ' ἄλλα περιεχόμενα τοῦ περιοδικοῦ, ποὺ μάλιστα συγ-
 κρούεται μὲ τίς δικές μου ἀντίληψεις.

Γιὰ νὰ ξεκαθαριστεῖ κάθε παραξήγηση, πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι, ἀκολουθώντας τὴν Ἑρμηνευτικὴν παρά-
 δοξην, ἐξεκίνησα μὲ τὸ σκοπὸ νὰ δείξω τὴν ἀντίληψή
 τῆς ἀντιμέτωπῃ πρὸς ὅποιαν ἄλλη ἀντίληψη, ἀπ' ὅπου
 θὰ μπορούσε νὰ γεννηθεῖ σοβαρὴ συζήτηση διαφωτι-
 στικότητι, μὰ καὶ βαρυσμένη σ' ὀρισμένες καὶ καθο-
 ρισμένες ἀντίληψεις, ποὺ γιὰ μένα εἶναι ἡ μόνη γνή-
 σιη πηγὴ τῆς Τέχνης, ἐνάντια στὸν αὐτοσχεδιασμό.

Τὸ μεγάλο μου σφάλμα εἶναι ὅτι, δίνοντάς τὴν
 καμπυλωμένη καὶ σὰν ξεκάρρωτη, τροφοδοτῶ τὴν
 ἐπιπολιότητα, ποὺ ὁ πόθος μου εἶταν νὰ πολεμήσω.

Με ὑπόληψιν

ΓΕΡ. ΣΠΑΤΑΛΑΣ

ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Στὸν Ἀριστείδην Μαυρίδη.

Ὅλα τοῦ Νοῦ τὰ γίαισμα καὶ τῆς ψυχῆς τὰ κρίνα
 Μ' ἀγνή λαχτάρα μυστικὰ κι' ἄξια ταπεινοσύνη
 Τὰ φέρνω μπρὸς στὰ πόδια σου, καλέ μου, νὰ σὲ
 [ἀγαπᾶω.

Κι' ἄς μὴν ἀχοῦν παινέματα κι' ἄς μὴ λαλᾶν τραγοῦδια
 Τοῦ Νοῦ τὰ θησαυρίσματα καὶ τῆς ψυχῆς τὰ πλούτια
 Μόν' ἄς γενοῦν μιὰ πράξι ζωὴ ποὺ νάχη γιὰ σκεπὴ τῆς
 Τὸ φῶς τ' ἀδρὸ τ' ἀνέσπερο τῆς Εὐτυχίας, καλέ μου
 ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ὅσοι πρόκειται νὰ ἐγγραφοῦν
 εἰς τὰ Νέα

ΑΓΓΛΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

ἄς ζητήσουν καὶ ἄς μελετήσουν
 προηγουμένως τὸ

ΕΙΔΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τὸ ὁποῖον κυκλοφορεῖ ἡ

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

χάριν τῶν Ἑλλήνων ἀγοραστῶν.